

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ПРИЧОРНОМОРСЬКА ФУНДАЦІЯ ПРАВА»**

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА
У ПРОЦЕСІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ
ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ
В УКРАЇНІ»**

12–13 лютого 2021 р.

**Одеса
2021**

УДК 342.7(477)(063)
В 36

Верховенство права у процесі державотворення та захисту прав людини в Україні: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 12–13 лютого 2021 р.). – Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2021. – 148 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію **«Верховенство права у процесі державотворення та захисту прав людини в Україні»**. Для студентів, аспірантів, викладачів, науковців юридичних вищих навчальних закладів, представників судових та інших правозастосовних органів держави, адвокатів, представників юридичних громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

Погляди авторів, викладені в цьому збірнику, необов'язково відображають позицію організаторів міжнародної науково-практичної конференції **«Верховенство права у процесі державотворення та захисту прав людини в Україні»**.

УДК 342.7(477)(063)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Бабіч В. С.

ВТІЛЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЗАКОНОДАВСТВІ ДОБИ
УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1917-1921 РР. 7

Ваврик С. О.

ПАКТИ ПИЛИПА ОРЛИКА: УНІКАЛЬНЕ ДЖЕРЕЛО
КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ 10

Килюх Д. В.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ШЛЯХТИ
ВІД ПЕРШОГО ДО ТРЕТЬОГО ЛИТОВСЬКОГО СТАТУТУ 12

Кравчук С. М., Ключ М. М.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ПРАВА ЛЮДИНИ (ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА
ХАРАКТЕРИСТИКА) 15

Олексевич Д. О.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА
РУСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ТА ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО..... 19

Парайко М. І.

СУБ'ЄКТИВНІСТЬ ПОЗИТИВНОЇ (ПЕРСПЕКТИВНОЇ)
ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ 21

Пилипишин П. Б.

ПРИНЦИП СВОБОДИ В ЕПОХУ НОВОГО ЧАСУ ЯК УМОВА
НАРОДЖЕННЯ НОВОГО ІНДИВІДУАЛЬНОГО БУТТЯ..... 24

Тарановська А. О.

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ
ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В КОРАНІ
ЯК ПЕРШОДЖЕРЕЛІ МУСУЛЬМАНСЬКОГО ПРАВА 26

НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Калініченко О. Ф.

КОЛЕКТИВНІ ПРАВА І СВОБОДИ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ
В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ: ПРАКТИЧНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 30

Мамирбаєва Д. С.

МЕНТАЛІТЕТ В СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОГО
КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ 32

Харченко Д. Д., Ларіна А. С.

ПРАВО НА ЖИТТЯ ЯК ОСНОВНЕ ПРИРОДНЕ ПРАВО ЛЮДИНИ.... 35

Шпак К. В.

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ АКТИВНОГО ВИБОРЧОГО ПРАВА
НА ПРИКЛАДІ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ ОСІБ: ДОСВІД УКРАЇНИ..... 37

НАПРЯМ 3. МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ТА ПРИВАТНЕ ПРАВО

Кузьма В. Ю.

РАДА ЄВРОПИ ТА КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ
ПРАВ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД – 70 РОКІВ
НА ЗАХИСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ 40

НАПРЯМ 4. ЕКОЛОГІЧНЕ, ЗЕМЕЛЬНЕ, АГРАРНЕ ПРАВО

Павлига А. В.

ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ АГРОВОЛЬТАЇКИ
В УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМАТИКА ПИТАННЯ..... 44

НАПРЯМ 5. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Габа А. І.

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРАВА НА ТРАНСПЛАНТАЦІЮ.... 46

Гриценко М. О.

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ПІД ЧАС ПРИДБАННЯ ТОВАРІВ
ТА ПОСЛУГ ЧЕРЕЗ ІНТЕРНЕТ..... 50

Москалюк Н. Б.

ОСОБЛИВОСТІ НАБУТТЯ ПРАВА ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ
ЧЕРЕЗ МЕХАНІЗМ КОНФІСКАЦІЇ МАЙНА
У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ 53

Острівна К. В.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ
ЦИФРОВОЇ КОПІЇ ЛЮДИНИ (COMPUTER-GENERATED IMAGERY)
ЯК ВИДУ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ В США ТА УКРАЇНІ 57

Прохоров П. А.

ФУНКЦІЇ ІНСТИТУТУ ПРИСЯЖНИХ
У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ..... 61

Спесівцев Д. С.

ІНВЕСТУВАННЯ У ЖИТЛОВУ НЕРУХОМІСТЬ ЧЕРЕЗ ФОНД
ФІНАНСУВАННЯ БУДІВНИЦТВА: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ
ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ДОВІРИТЕЛІВ 65

НАПРЯМ 6. ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Колесник В. Е., Татаренко Г. В.

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СОЦІАЛЬНО-
ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ 69

НАПРЯМ 7. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Георгієвський Ю. В.

ПРОПОЗИЦІЇ З УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ
ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ 73

Кліменко Д. І.

ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ 77

Кузнєцова Є. А.

СТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ УЧАСНИКІВ
РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ 82

Невмержицька Т. М.

ПРАВОВИЙ СТАТУС САМОЗАЙНЯТИХ ОСІБ
ЯК ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ 84

НАПРЯМ 8. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Бугайчук І. П.

ОЦІНКА РИЗИКІВ ВЧИНЕННЯ ПОВТОРНОГО КРИМІНАЛЬНОГО
ПОРУШЕННЯ ЯК МЕТОД ВИЗНАЧЕННЯ СТУПЕНЮ
ВИПРАВЛЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ 89

Дьячков М. В.

ЗАХОПЛЕННЯ ЖУРНАЛІСТА ЯК ЗАРУЧНИКА 92

Карелін В. В.

СУЧАСНИЙ СТАН КОНТРАБАНДИ
НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ 96

Кутєпов М. Ю.

ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ
РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ 100

Мотовилець В. В.

ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТА ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ,
ОБЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ 103

Рашевський Є. Ю.

ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ... 107

Серкевич І. Р., Лісіцина Ю. О.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ:
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД 111

Толкач С. А.

ПРИЧИНИ КОРУПЦІЇ 115

Швед А. Ю.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА
ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА
КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ
І ГРОМАДЯНИНА ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ..... 119

Шульга А. М.

КОНСТИТУЦІЙНІСТЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ
ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ 123

НАПРЯМ 9. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА

Андросович Г. Л.

НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ
ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ 127

Грицишина Л. В.

ВИДАЛЕННЯ УЧАСНИКІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ
З ЗАЛИ СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ ЯК ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ЗА НЕПОВАГУ ДО СУДУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ..... 130

Льошенко О. Ю.

ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ
В КОНТЕКСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ..... 134

Печко В. В.

ВИЯВЛЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ У ОСОБИ,
ЯКА ВЧИНИЛА СУСПІЛЬНО-НЕБЕЗПЕЧНУ ДІЮ
ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ 138

Ясентюк А. С., Амеліна А. С.

ДОКУМЕНТИ ЯК ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ДОКАЗІВ
ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ
У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 142

Спесівцев Д. С.

кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
Волинський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна

ІНВЕСТУВАННЯ У ЖИТЛОВУ НЕРУХОМІСТЬ ЧЕРЕЗ ФОНД ФІНАНСУВАННЯ БУДІВНИЦТВА: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ДОВІРИТЕЛІВ

Активне використання різноманітних механізмів інвестування та фінансування у сфері житлового будівництва, що пов'язується із залученням коштів фізичних та юридичних осіб, супроводжується майновими ризиками для інвесторів. При цьому існування в Україні негативного досвіду реалізації афер, що завдали шкоди особам, які вклали кошти у будівництво житла, і намагання законодавця запровадити юридичні механізми фінансування будівництва, які б нівелювали або мінімізували відповідні загрози обумовлюють потребу у розгляді відповідних юридичних схем саме в ключі охорони та захисту прав учасників відповідних правовідносин. Однією з них виступає інвестування у житлову нерухомість через фонд фінансування будівництва. Правове забезпечення відповідного юридичного механізму здійснюється положеннями Закону України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» (далі – Закон).

Звертаючись до положень цього нормативно-правового акту, необхідно відмітити, що, по суті, запроваджувана ним модель фінансування базується на базовій юридичній конструкції інвестиційних правовідносин учасниками яких є власне інвестор та забудовник. Положення Закону доповнюють суб'єктний склад відповідних правовідносин фігурою управителя, що, однак, не позбавляє їх інвестиційного характеру [1, с. 62], а сама конструкція юридичних зв'язків зазнає поділу на два види правовідносин, зокрема ті, що виникають між довіртелем та управителем, а також управителем за забудовником відповідно.

1. Правовідносини, що виникають між управителем і забудовником. В сучасній літературі окреслюється декілька ризиків, які безпосередньо становлять юридичні загрози для управителя. Це, зокрема можливість порушення строків будівництва та можливість банкрутства забудовника [2, с. 32; 3, с. 113].

Не одиничний характер мають випадки порушення забудовниками строків завершення будівництва. Як зазначає А. С. Савченко, відносно

частими є випадки, коли після сплати повної вартості об'єкта будівництва інвестор не може отримати квартиру у зв'язку з тим, що забудовник не завершив будівництво і не ввів об'єкт в експлуатацію. При цьому в якості одного з можливих інструментів мінімізації несприятливого впливу цієї обставини вчена розглядає страхування ризиків [4, с. 3], тобто так званий страховий захист [5]. Його сутність полягає у тому, що у випадку настання страхового випадку страховик виплачує страхувальнику визначену страхову суму, що мінімізує або повністю нейтралізує негативний ефект від відповідної обставини, зокрема прострочення виконання зобов'язання із завершення будівництва.

Цей спосіб захисту слід визнати одним зі специфічних інструментів, характерних для аналізованої сфери відносин. Можливість його застосування визначається, зокрема положеннями Примірних правил фонду фінансування будівництва (п. 26) [6].

Поряд із цим, застосування такого способу захисту пов'язується з додатковими фінансовими витратами. Страхування є алеаторним зобов'язанням. Одержання страхової суми пов'язується з настанням страхового випадку. Якщо ж він не настає, страхувальник несе витрати у формі страхових платежів. В кінцевому рахунку це підвищує вартість об'єкта інвестування.

Що ж стосується ризиків банкрутства забудовника, то вони не виключаються. В контексті положень Закону мінімізувати їх покликаний такий вид забезпечення виконання зобов'язання як іпотека майнових прав на нерухомість, яка є об'єктом будівництва або іпотека об'єкта незавершеного будівництвом (стаття 10) [7, ст. 10], що виступає охоронно-захисним способом в силу того, що він покликаний стимулювати іпотекодавця до належного виконання обов'язків, однак у випадку порушення прав іпотекодержателя – здатен покрити завдані збитки або їх частину [8, с. 130].

Водночас варто вказати на те, що хоча стаття 33 Закону України «Про іпотеку» і встановлює пріоритет іпотекодержателя на звернення стягнення на предмет іпотеки у випадку відкриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) іпотекодавця або визнання його банкрутом, а також за певних умов у випадку схвалення судом плану санації чи реструктуризації боргів боржника [9, ст. 22], необхідно враховувати те, що при неналежному освоєнні забудовником одержаних від управителя фонду коштів, ринкова вартість предмета іпотеки може бути меншою за суму, що витрачена управителем на фінансування будівництва.

2. Правовідносини, що виникають між довірительцем та управителем. Варто погодитись із тим, що перевагою звернення до механізму фінансування будівництва через фонд виступає керівництво ним

професіоналами [2, с. 33], які мають необхідні знання і навички для здійснення більш ефективного управління фінансовими ресурсами, ніж довірителі, які, як правило, є пересічними громадянами. Поряд із цим, як зазначає І. М. Кучеренко, такі фонди не є панацеєю від «Еліта-Центрів». Вчений справедливо вказує на те, що встановлена в Законі система реєстрації за довірителями об'єктів інвестування, яка покликана виключити можливість виникнення прав вимоги у декількох довірителів на один і той самий об'єкт, функціонувала і при реалізації відомих у будівництві житла афер [10, с. 105–106], що не стало на заваді їх втілення в життя.

Також, хоча положення Закону і встановлюють необхідність формування управителями фондів фінансування будівництва оперативного резерву (стаття 17) [7, ст. 9], в практиці виявляються випадки недодержання управителями цієї вимоги [11].

Крім того, як вказує О. М. Юркевич, договори купівлі-продажу майнових прав, що регулюють відносини між довірителем та управителем досить часто включають мінімальні умови і не забезпечують захисту вкладника, оскільки перебувають поза правовим регулюванням [2, с. 32].

Підводячи підсумок під викладеним вище, необхідно зазначити, що виправданість обтяження базової моделі інвестування та фінансування окресленими охоронними та захисними компонентами є сумнівною.

Навіть в межах базової моделі інвестування права та інтереси інвестора можуть забезпечуватись іпотекою майнових прав і при цьому інвестор має право звернутись до використання способів страхового захисту. Неодмінною перевагою пропонованого Законом механізму є можливість довірителів з меншими організаційними витратами набути у власність незвершений об'єкт будівництва у разі невиконання забудовником взятих на себе обов'язків.

Водночас в сучасних умовах слід визнати невиправданою імперативність частини третьої статті 4 Закону України «Про інвестиційну діяльність» щодо визначення можливих моделей інвестування та фінансування будівництва об'єктів нерухомого майна житлового призначення, адже це положення не узгоджується з диспозитивними началами цивільного права.

В рамках цивільно-правового підходу унеможливити використання альтернативних юридичних схем інвестування можна лише під загрозою нікчемності відповідних правочинів. У зв'язку з цим зазначене положення не нівелює можливості звернення до інших правовстановлюючих механізмів у сфері інвестування та фінансування будівництва житлової нерухомості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рим Т. Я. Довірче управління майном як механізм залучення приватних інвестицій в будівництво. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2019. Т. 30 (69), № 2. С. 61–65.
2. Юркевич О. М. Розвиток форм фінансування житлового будівництва в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 21. С. 30–34.
3. Возняк Г. В. Сучасні механізми фінансування будівництва житла в Україні: проблеми та шляхи вирішення. *Бізнес Інформ*. 2019. № 8. С. 111–116.
4. Савченко А. Страхування фінансових ризиків у контексті інвестиційних договорів на будівництво житла: необхідність чи забаганка? *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2016. № 2. С. 1–5.
5. Цвігун Т. Теоретичні аспекти визначення сутності страхового захисту. *Ринок цінних паперів України*. 2012. № 3-4. С. 91–96.
6. Про затвердження Примірних правил фонду фінансування будівництва: розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 30.11.2006 р. № 6473. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6473486-06#Text> (дата звернення: 05.02.2021).
7. Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю: Закон України від 19.06.2003 р. № 978-IV. *Відом. Верхов. Ради України*. 2003. № 52. Ст. 377 (із змінами).
8. Пучковська І. Й. Теоретичні проблеми забезпечення зобов'язань: дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 468 с.
9. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 р. № 898-IV. *Відом. Верхов. Ради України*. 2003. № 38. Ст. 313 (зі змінами).
10. Кучеренко І. М. До питання гарантування фінансовими установами інтересів інвесторів у житловому будівництві. *Університетські наук. записки*. 2006. № 2(18). С. 102–106.
11. Про застосування заходів впливу до товариства з обмеженою відповідальністю «Фінансова компанія «Житлоінвест-Гарант»: розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 03.10.2017 р. № 3965. URL: <https://www.nfp.gov.ua/files/ZAKHODY/Rozpor/pensin/R-3965.pdf> (дата звернення: 03.02.2021).

ПРИЧОРНОМОРСЬКА ФУНДАЦІЯ ПРАВА

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА У ПРОЦЕСІ
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ТА ЗАХИСТУ
ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ»

12–13 лютого 2021 р.

м. Одеса

Видавник – Причорноморська фундація права
Адреса для поштової кореспонденції: 65001, Одеса 1, а/с 307
Адреса для відвідувачів: м. Одеса, вул. Жуковського, 33
W: www.blackseafoundationoflaw.org.ua, T: +38 099 489 35 92
Підписано до друку 15.02.2021 р. Здано до друку 16.02.2021 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Ум.-друк. арк. 8,60.
Тираж 100 прим. Зам. № 1602-21.